

Sundholmsvej 34, st.
2300 København S

Tlf. 8993 7060
CVR. 2926 2403

sand@sandudvalg.dk
www.sandudvalg.dk

Folketingets Ombudsmand

København 9. april 2021

Manglende mulighed for hjemløse/udsatte til at benytte klagemulighederne i lovgivningen omkring udsmidning fra servicelovens § 110 boformer

SAND – De Hjemløses Landsorganisation henvender sig nu til Folketingets Ombudsmand, da vi, efter der igen blev mulighed for at klage over udsmidning/udskrivning af en boform efter servicelovens § 110, har oplevet at lovgivning i praksis ikke kan benyttes.

SAND oplever generelt, at både de private og kommunale herbergsledere ikke vejleder borgeren om de retssikkerhedsmæssige muligheder, der ligger i lovgivningen, når en borger bliver udskrevet/smidt ud af et § 110 tilbud, fx at klage kan give opsættende virkning.

SAND har siden april måned 2018 været partsrepræsentant for en borger i netop sådan en sag, og Ankestyrelsen har endnu ikke truffet en afgørelse, da de er i gang med at behandle spørgsmålet principielt.

SAND har ad flere omgange måttet overtale borgeren til ikke at frafalde klagen, da vi har et utrolig stort behov for at få en afklaring på, hvordan praksis skal være på dette område. Borgeren har jævnligt ringet til Ankestyrelsen for at høre, hvordan det går med sagsbehandlingen, og får altid, det han selv betegner som, et intetsigende svar, hvor han hverken får at vide, hvorfor de ikke vil behandle hans sag, eller hvornår de har tænkt sig at gøre det. Han tror ikke på, at de nogensinde vil behandle den, for så havde de jo gjort det nu. Det, at have en verserende sag, er for ham som at have et betændt sår, der hele tiden klør og væsker. Det minder ham hele tiden om, at der er sket noget ubehageligt i hans liv, som han helst ville have været foruden. Hvis han ikke kan få nogen til at svare sig, kan han lige så godt selv sige, at han ikke ønsker noget svar, for på den måde at få sagen ud af verden og komme videre i livet.

Herbergerne laver deres egne husordner for, hvornår en borger smides ud, uden at tage retssikkerhedslovens § 72 med i overvejelserne. Det bevirker, at de borgere der akut smides ud pga. fx mistanke om vold eller trusler mod andre

beboere, hvor det er påstand mod påstand, ikke får muligheden for at klage, endsige at klagen får opsættende virkning.

Et eksempel er vedhæftede husorden om bortvisning fra boformen Tre Ege i Århus, som fuldstændig dispenserer lovgivningen, når det handler om det strafferetlige område (påstande om trusler, vold mv.).

De skriver tilmed, at en klage om bortvisning ikke har opsættende virkning, hvilket Tre Ege på ingen måde på forhånd kan tage stilling til, og den kompetence er i sidste ende også Ankestyrelsens. Derudover bliver Tre Ege (boformerne generelt) den dømmende magt og tilsidesætter alle regler om retssikkerhed.

Det er en stor del af herbergerne, hvis ikke alle, der har disse husordner, og det er SANDs klare overbevisning, at grunden til at Ankestyrelsen ikke ser flere klager er, fordi boformerne fremlægger reglerne på en sådan måde, at borgeren ikke har andet valg end at forlade stedet. Ofte tilkalder boformen også politiet, og her kan borgeren ikke gøre modstand, for så er der meget stor risiko for, at de bliver anklaget for andet. Denne praksis er dybt uhensigtsmæssig, og krænkelsen af borgerens retssikkerhed er enorm. Borgeren er skyldig fra start, også selvom der ikke er beviser af nogen art.

Denne praksis har kørt i alle årene efter 2018, hvor klageadgangen og herunder den opsættende virkning igen blev indført, på trods af at Ankestyrelsen længe har haft mulighed for at lave en principmeddelelse på området.

Antallet af klagesager i Ankestyrelsen

I forbindelse med afdækningen af hvor stort problemet er med at kunne benytte lovgivningen i praksis, har vi blandt andet anmodet Ankestyrelsen om aktindsigt ad 2 omgange fra 1. januar 2018 til den 11. september 2019 og fra september 2019 og frem til nu.

Besvarelsen fra Ankestyrelsen giver anledning til bekymring. For det første har Ankestyrelsen siden september 2019 kun afgjort 15 sager, og før det var der afgjort 17 sager fra 1. januar 2018 til 11. september 2019.

I de 15 behandlede klager, fra 11. september og frem til nu, har der ikke været anmodet om opsættende virkning. Fra den 1. januar 2018 til 11. september 2019 var 4 ud af de 17 behandlede sager afgørelser om ophør af boform, i 2 af dem var der anmodet om opsættende virkning.

De 15 sager, der er afgjort siden september 2019, har haft en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 18,7 uger.

De 17 sager, der er afgjort fra 1. januar 2018 til 11. september 2019, haft en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 143 dage.

Det er en rimelig konsekvent sagsbehandlingstid og derfor undrer det at det skal tage over 3 år at afgøre visse sager fordi de skal være en del af en principiel behandling, som burde kunne behandles inden for få måneder. For udenforstående hænger antallet af afgjorte sager, som er rimelig konsekvent, på de ca. 1½ år, der er mellem SANDs aktindsigtsanmodninger, derfor ikke sammen

med den lange sagsbehandlingstid der har været på den principielle meddelelse, de på nuværende tidspunkt er i gang med.

Da SAND anmoder om aktindsigt i 2019, ønskes det samtidig oplyst hvor mange sager, der afventede principiel behandling. På daværende tidspunkt var der ingen, der afventede principmeddelelse, og det selvom vores borgers sag var indsendt i april 2018 og nu afventer en afgørelse, på fjerde år.

I aktindsigtsafgørelsen fra 2021 er der nu 30 sager, der afventer en principmeddelelse, selvom vores borgers sag har kunne være foregangssag for lang tid siden, så praksis bedre kunne være fastlagt.

Afgørelsen er særdeles vigtig for den borger SAND assisterer. Borgeren er blevet pure frikendt i det strafferetlige system, og forstår derfor ikke at Ankestyrelsen ikke føler sig i stand til at træffe en afgørelse. For borgeren er det en åbenlys urimelighed at blive smidt ud af boformen uden nogen mulighed for at forsvare sig. Den i forvejen svindende tillid til systemet bliver mindre og mindre for hver dag for borgeren og alle andre hjemløse, der gøres til kriminelle fra begyndelsen.

Hvis Ankestyrelsen ikke har ment, at der har været sager nok, er det SANDs helt klare overbevisning, at det er grundet ovenstående problematik omkring manglende vejledning ift. opsættende virkning og det helt faktuelle i, at borgerne har mistet troen på, at deres klage betyder noget og at de kan få oprejsning, at der ikke klages i større omfang. Vi hører i hvert fald ofte fra borgere, som er blevet bortvist, men ikke orker at klage over det: "Det nytter jo ikke noget alligevel".

SAND ønskede i den sammenhæng at få oplyst hvor mange klager Ankestyrelsen havde modtaget i de respektive tidsrum. Ankestyrelsen gav afslag på dataudtræk af disse oplysninger, da deres IT-system gjorde, at de ikke kunne udlevere disse oplysninger, da denne gruppe af klager bliver registreret sammen med klager efter servicelovens § 109.

Da disse oplysninger er vigtige for at kunne underbygge manglen på anvendelsen af juraen i praksis, har SAND derfor klaget over dette og afventer pt. om Ankestyrelsen vil se på gruppen af klager og inddele dem manuelt.

Borgernes retssikkerhed bliver krænket fordi herbergerne undlader at vejlede om klagemuligheder, herunder den helt essentielle mulighed for opsættende virkning. Hvis der ikke vejledes om den, og klagen ikke behandles og sendes til Ankestyrelsen, overholder herbergerne ikke den ret borgeren har til at blive på herberget, indtil Ankestyrelsen har behandlet klagen om opsættende virkning. Og da Ankestyrelsen ikke endnu er kommet frem til noget praksis på området, får herbergerne lov til at lave deres egne regler på et område, som egentlig er reguleret i loven, men som ikke kan anvendes i praksis.

Ovenstående sag som SAND er partsrepræsentant i, har som beskrevet været undervejs hos klageinstansen siden april 2018, hvilket gør, at borgeren ikke kan gøre andet end at vente. Vi har samtidig modtaget endnu en besked fra Ankestyrelsen, her i slutningen af februar 2021, om at sagen først kan forventes

behandlet inden for 4 måneder. Det betyder, at sagsbehandlingstiden er oppe over 3 år.

Klagevejledning og udsmidningsgrundlag

SAND vil med dette brev gøre opmærksom på en meget u hensigtsmæssig lovgivning på hjemløse/udsatte området, hvor mange af de muligheder, som teoretisk set skulle kunne gøre sig gældende i disse sager, også i praksis, ses fuldstændig ubrugelige. Især når det skal tage så ufattelig mange år for den bærende klageinstans at træffe afgørelser og udstede principmeddelelser, som kan danne rammerne for herbergsledernes administration af reglerne.

Yderligere er der ofte problemer med at få afgørelser og begrundelser på skrift fra herbergerne. Ofte er der undskyldninger som, at herbergslederen har fri, eller at de ikke har mulighed for at skrive afgørelsen før den kommende uge mv. Det betyder, at mange af de hjemløse, der smides ud her og nu, ikke får oplyst grundlaget for udsmidningen, ikke får klagevejledning og ikke får mulighed for at få behandlet en klage, da de så søger videre mod et nyt herberg og ikke længere gider tænke på det, der skete tidligere.

SAND kæmper en brav kamp for at holde fast i de her sager. Når vi endelig får kontakt til en borger, der ønsker at klage, så vi kan få nogle sager ind til behandling i Ankestyrelsen, er det utrolig svært at overbevise borgeren om at klage, når det tager mange måneder at få behandlet sagen. Borgeren tager ophold på et andet herberg og ønsker som regel ikke at skulle tænke mere på den konkrete klagesag.

SANDs frustration, over den krænkelse af de mest udsatte borgere, er stor. Især når vi ved, at loven giver borgerne så mange flere rettigheder, end de selv er klar over, samtidig med at boformerne efter § 110 ikke oplyser borgeren om deres rettigheder ved udskrivning el. manglende indskrivning.

Ovenstående problemstillinger står desværre ikke alene i forhold til de problematikker der befinder sig på hjemløse/udsatte området. Derfor håber SAND, at denne skrivelse kan give anledning til overvejelser omkring behovet for at få en grundlæggende afklaring, fra Folketingets Ombudsmand, omkring dette kaotiske og meget juridisk komplicerede område.

Med venlig hilsen

Sara Thormar
Juridisk specialkonsulent i SAND – De hjemløses landsorganisation